

2. Mijloacele de probă

2.1. Enumerarea mijloacelor de probă

Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumții, mărturisirea uneia dintre părți, făcută din proprie inițiativă sau obținută la interogatoriu, prin expertiză, prin mijloace materiale de probă, prin cercetare la fața locului sau prin orice alte mijloace de probă prevăzute de lege – art. 250 C. pr. civ.

2.2. Înscrisul ca mijloc de probă

2.2.1. Noțiunea de înscris

În doctrina tradițională, înscrisurile au fost definite drept declarații sau consemnări ale părților, făcute în formă scrisă pe un mijloc adecvat: hâtrie, sticlă, carton, scândură, peliculă sau bandă magnetică cu privire la acte sau fapte din care izvorăsc raporturile juridice dintre ele¹. În conformitate cu reglementarea actuală, înscrisul este orice scriere sau altă consemnare care cuprinde date despre un act sau fapt juridic, indiferent de suportul ei material ori de modalitatea de conservare și stocare – art. 265 C. pr. civ. Înscrisul pe suport informatic este admis ca probă în aceleași condiții ca înscrisul pe suport hârtie, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de lege – art. 266 C. pr. civ. Înscrisurile făcute în formă electronică sunt supuse dispozițiilor legii speciale – Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică², la care se face trimitere și în cuprinsul art. 267 C. pr. civ.

Rezultă deci că înscrisul poate fi realizat prin scriere cu mâna sau tehnoredactare, dactilografiere, litografiere sau imprimare, pe orice fel de suport material susceptibil să redea semnele grafice, sau prin consemnare stocată și conservată pe un suport³.

Înscrisurile cel mai frecvent utilizate ca mijloace de probă sunt înscrisul autentic și înscrisul sub semnătură privată, fiind facil de utilizat și conservat⁴. Pe lângă acestea, mai sunt folosite ca probă și alte înscrisuri: registrele și hârtiile domestice, registrele profesioniștilor, mențiunile făcute de creditor, alte categorii de înscrisuri.

2.2.2. Clasificarea înscrisului

- După scopul urmărit la întocmirea sa, înscrisul poate fi:
 - *preconstituit* – întocmit special pentru a servi ca probă, cum ar fi înscrisul autentic, înscrisul sub semnătură privată, biletele și tichetele;
 - *nepreconstituit* – întocmit în scop de evidență sau corespondență, cum ar fi registrele casnice și cele ale profesioniștilor, mențiunile scrise de creditor, scrisorile.

¹ G. Boroș, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. I, Ed. All Beck, București, 2001, p. 368.

² Republicată în M. Of. nr. 316 din 30 aprilie 2014.

³ A se vedea I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă – comentariu pe articole*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 406.

⁴ A se vedea V. Dănăilă, în *Noul Cod de procedură civilă – comentariu pe articole*, de G. Boroș (coord.), Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 37.

• *termenul de 90 de zile*, aplicabil acțiunii prin care pot fi solicitate indemnizațiile datorate de către angajator angajatului, care începe să curgă de la data la care beneficiarul era în drept să le solicite – art. 40 alin. (1) din O.U.G. nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare.

12. Cursul prescripției extinctive

12.1. Începutul prescripției extinctive

12.1.1. Regula generală privind începutul prescripției

Prescripția extintivă începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui – art. 2.523 C. civ. Prin urmare, momentul începerii curgerii termenului de prescripție extintivă nu mai este reprezentat, ca în reglementarea anterioară, de momentul nașterii dreptului la acțiune¹. În cazul unor încălcări succesive ale aceluiași drept subiectiv se nasc mai multe drepturi la acțiune, distincte, pentru fiecare încălcare, fiecare dintre acestea fiind supus unei prescripții deosebite².

Titularul dreptului la acțiune nu poate fi acuzat de pasivitate în ceea ce privește protecția dreptului său chiar de la data când acesta a fost încălcat efectiv, ci doar de la momentul de la care a devenit conștient de această încălcare și a dispus de datele necesare promovării unei acțiuni în instanță. Așadar, pentru ca prescripția să înceapă să curgă este necesar ca titularul să fi avut posibilitatea să facă acte de întrerupere. Totuși, momentul nașterii dreptului la acțiune nu coincide în toate cazurile cu data de la care titularul a aflat efectiv de nașterea acestuia. Data de la care se va socoti prescripția extintivă nu poate depăși momentul de la care un titular care depune toate diligențele rezonabile ar fi fost în măsură să afle despre nașterea dreptului la acțiune³. În acest fel, titularul dreptului la acțiune nu se va putea prevala de propria neglijență sau ignoranță pentru a obține amânarea *sine die* a începerii curgerii prescripției.

Rezultă că momentul declanșator al prescripției va fi, alternativ:

- unul principal, *subiectiv*, al datei cunoașterii efective de către titular a nașterii dreptului său la acțiune;
- unul secundar, subsidiar, *obiectiv*, al datei de la care titularul ar fi trebuit să cunoască nașterea dreptului său la acțiune.

Reclamantul va fi interesat să facă dovada faptului că a luat la cunoștință de nașterea dreptului său la acțiune la un moment cât mai apropiat față de data sesizării instanței, încât cererea sa să fie socotită ca fiind introdusă în termen. Pârâtul poate aduce dovada contrară, constând în faptul că reclamantul a luat la cunoștință de nașterea dreptului la acțiune de la o dată cât mai îndepărtată față de data sesizării instanței, încât să rezulte că prescripția era deja împlinită la data introducerii cererii de chemare în judecată.

¹ A se vedea M. Nicolae, *Tratat...*, p. 1169.

² A se vedea G.C. Frențiu, *op. cit.*, p. 94.

³ A se vedea I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, *op. cit.*, p. 719.

4.4.2. Caractere juridice ale stării civile

Între caracterele stării civile regăsim atât caracterele *comune* drepturilor nepatrimoniale, precum și unele caractere *specifice*:

- *inalienabilitatea*: elementele stării civile nu pot fi cedate nici prin acte între vii, nici transmise pe cale succesorală. În cazul numelui, dobândirea prin căsătorie a numelui celui alt soț constituie un caz de schimbare a numelui, fără ca aceasta să presupună pierderea dreptului la nume de către soțul care îl dobândise prin naștere. Totodată, nu se poate renunța la niciunul dintre elementele stării civile: de exemplu, în cadrul acțiunilor privitoare la filiație, nu se poate renunța nici la drept și nici la judecarea acțiunii – art. 437 alin. (1) și (2) C. civ.;

- *imprescriptibilitatea*: se manifestă atât sub aspect *extinctiv*, cât și *achizitiv*. Astfel, sub aspect *extinctiv*, indiferent cât timp o persoană nu s-ar prevala de un anumit element al stării sale civile (filiația, statutul de persoană căsătorită), tot nu îl va pierde prin neuz. Unele din acțiunile de stare civilă sunt însă *prescriptibile extinctiv*. Sub aspect *achizitiv*, indiferent de durata folosirii în fapt a unui element al stării civile ce nu-i aparține unei persoane, aceasta nu se va putea invoca dobândirea acelui drept ca urmare a posesiei îndelungate (de exemplu: purtarea unui nume nu duce la dobândirea acestuia; creșterea unui copil al altei persoane nu va atrage filiația față de acesta). Cu toate acestea, posesia de stat (folosirea constantă și publică a unui element al stării civile) produce unele consecințe juridice, îndeosebi în plan probator;

- *legalitatea*: starea civilă este determinată conform reglementărilor legale încă de la nașterea persoanei fizice și nu poate fi modificată decât dacă intervin anumite împrejurări (fapte sau acte juridice) de care legea leagă anumite efecte juridice, ce interesează statutul juridic al persoanei (nașterea, adopția, căsătoria etc.), voința părților nefiind în măsură să deroge de la prevederile imperative;

- *naționalitatea*: starea civilă este reglementată de prevederile imperative și preponderent de ordine publică ale legii naționale a persoanei fizice, chiar și atunci când persoana se găsește în străinătate – art. 2.572 C. civ. Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică – art. 2.568 alin. (1) C. civ.;

- *indivizibilitatea*: la un anumit moment, o persoană fizică are o anumită stare civilă, elementele stării civile neputând fi scindate nici în ansamblul lor, nici separat¹. Astfel, chiar dacă elementele stării civile se bucură de o anumită autonomie, titularul lor nu se poate folosi doar de o parte din acestea, ignorându-le pe altele. Totodată, elementele stării civile sunt opozabile în aceeași configurație față de toate persoanele (de exemplu: o persoană nu poate fi considerată căsătorită în raport cu soțul său și necăsătorită în raport cu alte persoane; un copil din căsătorie va fi considerat că are această calitate nu doar în raport cu părinții săi, ci și cu orice alte persoane);

- *personalitatea*: starea civilă nu poate fi exercitată, în principiu, decât personal, nefiind susceptibilă de reprezentare, cu unele excepții: intentarea unei acțiuni în stabilirea paternității de către mamă în numele copilului; continuarea unei acțiuni în tăgada paternității de către moștenitorii soțului mamei copilului.

¹ A se vedea O. Ungureanu, C. Munteanu, *op. cit.*, p. 213.